

τὸ πρόχειρο μπάλωμα κάθε πληγῆς πού σας καταφέρνουν οἱ βάρβαροι (ὅπως, ἄς πούμε, στή Μακεδονία τώρα). Χρειάζεται καὶ τὸ διδασκαλεῖο γιὰ νὰ διπλοθεμελιωθῇ μιὰ δυνατώτερη κινούρια γενιά.

«Λοιπὸν, γιὰ νὰ τελειώνω—ἐπειδὴ τὸ ζήτημα καταντᾷ κάπως σοβαρὸ καὶ εἶναι κίνδυνος νὰ παρεξηγήσουν τὰ λόγια μου οἱ σύμμαχοί μου καὶ οἱ ἐχθροί μου—σὰς συμβουλεύω, μὲ κοντολογία, νὰ βαλθῇ ἀμέσως τὸ ἀσήμεριον κράτος σας νὰ ἐτοιμάσῃ σιγατὸ (τίποτε ἄλλο), νὰ ἐξακολουθήσῃ τὸν ἀγῶνα σας σὺν ἀλότρωτο Ἑλληνισμῷ, νὰ τὸνε συστηματοποιήσῃτε καὶ νὰ τὸνε γενικέψετε, καὶ τέλος νὰ φτιάσετε, οἱ καλλιτέρι οἱ τῆς φυλῆς σας (ὅχι δασκάλοι, παρὰ ἄλλοι Ἕλληνες ἀνοικτομάτες καὶ δουλευτάδες) τὸ διδασκαλεῖο πού φαντάζομαι.

Καὶ φωνάζω Ζήτω ἡ Ἑλληνικὴ Φυλὴ, ἀλλὰ μὲ τὸν ὄρο νὰ ζήσῃ ὅπως ἀξίζει νὰ ζοῦν τὰ ἔθνη!»

Ἐγινε μεγάλη χλασὴ, ἄλλοι φώναζαν «Ζήτω» νομίζοντας πὺς ὁ ξένος Βασιλεὺς εἶπε πὺς θὰ μᾶς δώσῃ τὴν Ἡπειρο, ἄλλοι ρωτοῦσαν τί εἶχε πῆ, ἀλλὰ ὡς τόσος φώναζαν καὶ αὐτοὶ «Ζήτω», ἄλλοι μουρμούριζαν «Δὲν κάθεται στ' αἶμα του καὶ αὐτός ὁ ξένος», ἄλλοι σὺπαιναν ἀπογοητευμένοι, γιατί ἐνοίωσαν πὺς ἐπρεπε νὰ δουλέψουν καὶ πὺς ὁ ξένος Βασιλεὺς τοὺς εἶπε πὺς οἱ Ἕλληνες λατρεύουν τοὺς ἄρρωστους καὶ τοὺς πεθαμένους καὶ ζοῦν παρηγοριζόμενοι μὲ τὴν παροιμία «Πῶς πῆτα νὰ σὲ φάω». Ὅλοι κουνιούνταν καὶ σπρώχνονταν καὶ ἔκαναν κατὰ τὴν πόρτα τοῦ Σταδίου γιὰ νὰ δοῦν καλλιτέρα τοὺς Βασιλιάδες πού θὰ περνοῦσαν.

ΣΚΟΡΙΠΙΟΣ

ΛΗΘΙ ΤΟΥΣ «ΒΕΚΙΟΥΣ ΣΤΑ ΝΕΡΑ»

ΑΝΟΙΞΙΑΤΙΚΟ ΧΙΟΝΙ

Μὲς στὴ λακκία ἐνὸς βράχου ἀνέγκυτο κρύβει τὴν ἀσπρὴν του θωριά μιὰ χούφτα χιόνι. Μονάχο ἀπλώνει γύρω τὶς κρυάδες του καὶ τὸ γαλάζιον οὐρανὸ κοιτάζει ἐπάνω του. Πού τὸν γελάει καὶ τὸ πληγώνει.

Τῆς συννεφιάς παιδί καὶ τῆς κακοκαιρίας. Μὲ τὸ μέγαλον ἥλιο αὐτὸ παλεῖται. Μικρὸ, μὰ κι ἀσπρὸ, ὀλίγο, μὰ περῆσαν. Τούρχειται σύντροφος καμμιὰ φορὰ ὁ βορριάς. Καὶ κάποιου σὺννεφου δίκιος τὴν ἁερνεύει.

Οἱ πρώτες πρασινάδες γύρω του γελοῦν. Καὶ τὸ κορμὶ τὸ μεταξένιο του τρυπᾷνε

δρομος, γιὰ τοὺς 37⁰⁷ τοὺς βραδινούς. Πάντα ἡ καλὴ μας ἡ σιδηροδρομικὴ Ἑταιρεία, μὲς τῷ φέρνῃ ὅλα τὰ γαλᾶ, γιὰτὶ ἄμα τὸ τραῖνο ἀργυρεῖ, ἀργυρεῖ καὶ ἡ ἀλληλογραφία. Οἱ ἀββόστοι ὅμως θέλουνε ἀδιάκοπη καὶ ταχυτικὴ παραγορία. Ἐνὰ γράμμα γι' ἄφοτος θὰ πῇ συχνὰ ὕψεια. Ἡ Κατινούλα, πού ἀκόρη καὶ στὰ τέλια τῆς διαμονῆς της ἐκεῖ κάτω, εἶχε τὰ νύκτα τῆς ἐρεθισμένα σὲ βαθμὸ νὰ σπᾷσῃ στὰ κλάματα, μαθαίνοντας πὺς ἡ Ἄννα δὲν ἀδειάζει, ὅπως σκόπεβε, νὰρθῇ νὰ τῇ δῇ στὴν Κλινικὴ της, ἡ Κατινούλα πρόσμενε τὰ γράμματα σὰ νὰ πρόσμενε ἀέρα, σὰ νὰ πρόσμενε κάτι τοῦ σπιτιοῦ, ἕνα χαμόγελο τῆς Μαιρίτας, ἕνα λόγο τῆς Ἄννας, μιὰ καλημέρα τοῦ Ἀντρέα, τῆς Ὀλίας ἕνα θυμητό. Δὲ λάβαινε τίποτε καὶ φανταζότανε πὺς πὺς χάλασε τὸ Χαμονοκέρφι, πὺς τὴν ἀλητμονοῦσαν, πὺς εἶναι μαζί της θυμωμένοι, ἐπειδὴ βαστᾷ χρόνις ἡ ἀββόστια. ἐπειδὴ κοστίζει καὶ παράδες. Τὸ λοιπὸν θερμοκρασία.

Μιὰ φορὰ ἔφταιξε καὶ ὁ Ἀντρέας. Εἶχε τελεγραφῆσαι τῆς Βιχτώριας σὺς δεκαπέντε τοῦ Σταβροῦ νὰ δῇν ἀφτὴ τὰ γράμματα στὴν Κατινούλα, καὶ ὅταν ἡ Βιχτώρια εἶτανε τὸ προῖ μὲ τὸν γιαντῶ, ἀπᾶνω, γιὰ κανένα χειρουργημα, προτοῦ περάσῃ ὁ γραμματὴς ἀπὸ τὴν Κλινικὴ, τῆς τῷ φέρνῃ μόνον τὰ πόγε-

Κάμποδες λόγους πράσινες καὶ τρυφερές. Μὰ αὐτὸ προβάλλει πάντα ἀσπράδες κρυερές. Σὲ ὅλα πού τὸ μισοῦν καὶ τὸ χτυπᾷνε.

Πάλεψε, ἀγνὸ μου χιόνι, πάλεψε μικρὸ, Μὲς στὴν κρυάδα βάστα τὴν ψυχὴ σου. Καὶ τὴ λευκὴ χαρὰ σου, τὴν παρὰμερην: Κάπου κρατᾷ βαθύτερα ἢ ζωούλα σου. Κ' ἔχει κάποια ἄλλη νιότη ἢ δύναμή σου.

Μάρτης 1905.

ΜΗΤΣΗΣ ΚΑΛΑΜΑΣ

ΚΑΛΟΣΥΝΗ ΚΑΙ ΔΙΑΒΑΣΜΑ (*)

Φίλε κύριε Τσουρουκτούλου,

Πολὺ σημαντικὸ μού φάνηκε πού ἡ ἀξιότιμη φημερίδα σας ἀνοίξε συζήτηση γιὰ τὸ ζήτημα τὸ γλωσσικόν. Πιὸ σπουδαῖο ζήτημα, πὺς ἔθνικόν δὲν ὑπάρχει, ἀφοῦ ἡ κυριώτερη ἀνάγκη γιὰ ἕνα ἔθνος εἶναι ἴσα ἴσα νᾶχη μιὰ γλώσσα ἔθνικη, δηλαδὴ μιὰ γλώσσα πού νὰ μπορῇ ὁ καθένας, ὁ πλούσιος καὶ ὁ πτωχός, ὁ μικρός καὶ ὁ μεγάλος, νὰ τῇ μαθαίνου, νὰ τῇ μιλοῦν, νὰ τῇ διαβάζουν καὶ νὰ τῇ γράφουν. Ἀφτὸ θὰ πῇ γλώσσα, καὶ κοντὰ στὸ νοῦ πού ἡ καθαρῆουσα δὲν τὸ κατάφερε νὰ εἶναι γλώσσα γενικὴ, ἐπειδὴ καθε φρόνιμος ἄνθρωπος θὰ μού τὸ μὲλογῇ πὺς τὴν καθαρῆουσα κανένας δὲν τῇ μιλεῖ, ἂν καὶ πολλοὶ τῇ γράφουν. Ἀρχὴ ὅμως καὶ ἀπαράβατος ὁρος κάθε γλώσσας, πρῶτα πρῶτα νὰ μιλιέται.

Μὰ δὲν ἔρχομαι σήμερ νὰ συζητήσω. Ἐρχομαι μόνον δυὸ λόγια νὰ σὰς πῶ. Ἄλλου, δηλαδὴ σὲ κάμποσα βιβλία μου, τὸ συζήτησα, τὸ ξέτασα, τὸ ξεδιάλιστα τὸ ζήτημα, καὶ γιὰ τὰ βιβλία μου ἀφτὰ θέλω νὰ σὰς μιλήσω. Γιὰ τὰ βιβλία τὰ δικὰ μου, ὅχι. Γιὰ τὰ βιβλία τὰ δικὰ μας. Γράψαμε ἀπειρα. Γράψαμε τόσο πού ἂν πιᾷσῃ κανεὶς νὰ τὰ διαβάσῃ, θὰ δῇ μέσα πὺς εἶναι τὸ ζήτημα, τὶ λέν ἐναντίον μας, τί λέμε μεις, καὶ θὰ καταλάβῃ ποιὸς ἔχει δίκιο, γιὰτὶ κανένα ἐπιχειρημα θαρρῶ δὲν ἀφῆσαμε πού νὰ μὴν τοῦ δώσῃμ τὴν χρειαζόμενη καὶ ἀποφασιστικὴ ἀπάντησιν.

Θέλω λοιπὸν τοὺς ἀναγνώστες σας νὰ παρακαλέσω καὶ κεινοὺς πού θὰ πάρουν μέρος στὴ σπουδαία τῇ συζήτησιν, μιὰ διπλὴ χάρη νὰ μᾶς κάμουν.

*) Δημοσιεύθηκε στὴν «Ἡμερησία» τῆς Σμύρνης, ἡμερ. 41^η, σελ. 1. στήλ. 3—4.

μα. Καὶ γιὰ τοῦτο δὲν πῆρε τὸ γράμμα του ἀμέσως. Ἀναγκάστηκε ὅμως ὁ Ἀντρέας ἔτσι νὰ τὰ αποφασίσῃ. Ἐπῆσε ἀββόστος βαριά ὁ ἀδερφός τῆς Κατινούλας καὶ φοβόντανε ὅλοι τοὺς μήπως πιᾷσῃ καὶ γράψῃ κακὰ λόγια ἢ Λίξ στὴ νύχτῃ. Δὲν τᾶγραψε ἡ δὲν πρόφταξε νὰ τὰ γράψῃ. Πέθανε γρήγορα ὁ Πέτρος, τὶς εἰκοσι δυὸ τοῦ Σταβροῦ, ἀπὸ μηνιγίτη. Τοῦ ἀνέθηκε ἡ φυματίωσιν στὸ μυκλὸ καὶ πάει. Πόφερε κάμποσο. Δὲν εἶπαν τίποτε τῆς Κατινούλας. Θὰ τὸνε λυπότανε. ἡ καλὴ καρδιά, ὅτι καὶ ἂ συνίθκε πρὶν ἀναμεταξύ τους, πού τὸ παρατηρήσανε καὶ στὸ Παρίσι, τὶ ἄσκημα φερνόντανε μαζί τῆς ὁ ἀδερφός της, μάλιστα ὅταν πῆγε ἡ Κατινούλα στὴν Κλινικὴ τοῦ κ. Λανίζου, τόσο λίγο ἐκρυπτε τὸ μῖσος τοῦ ὁ Πέτρος. Δὲν μπορούσε κιόλας νὰ τὸ κρύψῃ. Τῷ φέρνῃ ἡ ἀββόστια πού ἀπὸ τότες θὰ τὸν εἶχε χτυπήσει στὸ κεφάλι. Λένε πὺς καὶ ξεδουχώντας εἶδεινε σκωμμένη τὴν γραδίαν του. Ποιανού; Τῆς ἀδερφῆς του; Τῆς γυναικός; Τῆς εἰμαρμένης; Ἡ καὶ στὸν ἐαφτό του; Ἡ καλὸς τῆς καρδιάς θέλει καὶ καλὸς τῆς ὑγείας. Ἰσως ἀνῆξερα στὸν παρῶσμο τοῦ ὁ Πέτρος βλαστημοῦσε πού τὸ σῶμα τοῦ ἀδρώπου δὲν εἶναι, ὅπως πρέπει, γεννημένο καλόν. Πολλὲς ἀμαρτίες μας εἶναι ἀμε-

Πρῶτα νὰ μᾶς διαβάζουνε. Τὸ διάβασμα πάντα ὀφέλιμο. Μὰ καὶ σωστὸ νὰ διαβάζονται τὰ βιβλία πού πολεμοῦμε. Τὰ διαβάζουμε ὅλα ἐμεῖς, τὰ βιβλία πού γράφονται γιὰ νὰ μᾶς χτυπήσουν. Μάλιστα ἐγὼ διαβάζω καὶ τὶς βρισιές. Δίκιο νὰ διαβάζουνε οἱ ἄλλοι καὶ τοὺς λόγους μας γιὰ ἕνα τέτοιο ζήτημα. Δὲν ξέρει κανεὶς, δὲν τὸ ὑποψιάζεται τί βγαίνει ἀπὸ ἕνα διάβασμα. Μοῦ ἔρχονται πολλὰ γράμματα, καὶ τὰ πὺς ἀγαπημένα μου εἶναι κείνα πού μού γράφουνε κάτι ὀχτροὶ, νὰ μού ποῦνε. «Ἀχ! Ψυχάρη μου, νὰ μὲ συμπαθήσῃς. Σ' ἔβρισα, προδότη σὲ εἶπα. Ἐπειτα σὲ διάβασα. Εἶμαι δικός σου, δικός σου καὶ τῆς Ἰδέας, γιὰ πάντα».

Τὸ δέφτερό μου τὸ παρακάλιο εἶναι γιὰ τὴν καλὸςυνην. Πρέπει νᾶμαστε καλοὶ. Πάντα ἡ καλὸςυνὴ θὰ νικήσῃ. Τὸ μῖσος θερπίζει τὴν καρδιά. Τὴ μαρναίνει. Ἀπὸ ἀψηλὰ νὰ τὰ βλέπουμε τὰ πράγματα, γιὰ νὰ γεμίσῃ τὸ κατὶ μας. γιὰ νὰ κρίνουμε ἀπρόσωπα, γιὰ νὰ κρίνουμε σωστᾶ. Δὲν πρέπει νὰ θυμῶνουμε ἐξαφνὰ μὲ τὸ τᾶδε ἢ τᾶδε ἄτομο. Δὲν πρέπει μῆτε νὰ σκουντάφτουμε σὲ δυὸ τρεῖς λέξεις, σὲ δυὸ τρεῖς τύπους, πού ἀλήθεια μπορεῖ σήμερ νὰ μᾶς φαίνονται ἴσως κάπως περίεργοι, μὰ πού εἶναι ἀναγκαῖοι, γιὰτὶ ἐγὼ τουλάχιστο, καὶ ὅλοι μας θὰ ποῦμε τὸ ἴδιο, δὲν παραδέχτηκα ποτέ μου ἕνα τύπο στὰ βιβλία μου, χωρὶς νὰ τὸ συλλογίστηκα, νὰ τὸ μελέτησα, καὶ χωρὶς νὰ εἶναι, ὅπως ἔλεγα, ὁ τύπος ἀναγκαῖος γιὰ κτίεις πού ἀκόμη καὶ ἂ δὲν τὶς δῇλωσα ὅλες, ὅλες τὶς πέρασα μὲ τὸ νοῦ μου. τὶς περισσότερες τὶς ἔχω βαλμένες σὲ κάμποσα πού δημοσιέψα στὰ ἑλληνικὰ καὶ γαλλικὰ, εἰκοσι χρόσια τώρα πού εἶμαι καθηγητὴς καὶ πάντα τῇ γλώσσῃ μας σπουδάζω. Ἡ καθαρῆουσα πολλὲς φορές μᾶς ζύπασε, μᾶς ξάφνιασε μὲ κάτι λέξεις καὶ μὲ σωρὸ τύπους, πού ἀνάγκη καμὴ δὲν τοὺς εἶχαμε. Ἀς ἀφήσουμε καὶ μεις, μὲ τὴν καλὸςυνην πού εἶπαμε, τὴ δημοτικὴ μᾶς κάπου κάπου νὰ μᾶς ξαφνιαζῇ, ἀφοῦ εἶναι γιὰ τὸ καλόν. Πρέπει νὰ κοιτάζουμε τὰ μελλούμενα, καὶ γιὰ τοῦτο θὰ σὰς ζητήσω τὴν ἄδεια νὰ τελειώσω μ' ἕνα μικρὸ ἱστορικὸ τοῦ παλιοῦ παλιοῦ καιροῦ, πού τὸ δηγήθηκα τὶς προάλλες καὶ σ' ἕνα μου ἀνάγνωσμα, στὸ Παρίσι.

Ἐνας ἀπόστολος, λέει, ξεκίνησε νὰ πᾶρ στὴν Ἀσίαν. Ἐτοῖ τοῦ τὸ πρόσταξε ἴδιος ὁ Χριστός, πού τὸν εἶδε ὁ ἀπόστολος στὸν νεῖρό του. Ἀμα ἔφτασε στὴν Ἀσίαν, ὁ ἔρχοντας τῆς χώρας ρωτᾷ νὰ μάθῃ τί δουλεῖα ξέρε νὰ κάμῃ τοῦ λόγου του.

λέτητες ἀββόστιες.

Μερικὲς θερμοκρασίες τῆς Κατινούλας προερχόντανε καὶ ἀπὸ κάτι ἄλλο. Γιὰ τὶς λειτουργίες πού λέγαμε, σημειῶνε ἡ Ἀγγελικὴ, πότε πὺς εἶτανε διάφανες, πότε πὺς εἶτανε θολούτσικες, πότε πάλῃ πὺς εἶτανε ἀξιόλογες καὶ τὸ εἶπε μάλιστα ὁ γιαντρός, ἀφοῦ τὶς εἶδε. Ὁ κ. Σεβιλιάς ἐνοεῖται τὶς ἔβλεπε κάθε μέρα σ' ἕνα βαζάκι πού τοῦ τὸ φυλάγανε ἀπὸ τὶς νυχτερινὲς λειτουργίες. Μὰ ἀφτὶ τοῦ δὲν ἔδρωνε πού δὲν ἔδρωνε γιὰ τίποτα. Μιὰ μέρα πού τοῦ μίλησε ὁ Ἀντρέας γιὰ κάποια θολάδα τοῦ νεροῦ, τοῦ ἀποκρίθηκε:

— «Βέβαια, θὰ σᾶφερνε, θὰ σᾶφερνε περισσότερο νὰ μὴν εἶχε θολάδα διόλου. Βγαζέις τὸ κακὸ τὸ νερό. Τσοῦφ! καὶ τέλειωσε πιά. Τρέχει κρούσταλλο τὸ νερό. Μὴ ζαλιζεστε ὅμως. Τίποτα δὲν εἶναι. Τυχαίνου καὶ ἀφτὰ. Κάποτε, ὅστερς ἀπὸ τὸ ζενέφρισμα, ἔζη, ἔφτα, ὅχτῳ μῆνες κατόπι, τὰ θολούτσικα τὰ οὐρα. Ἐπειτα, ἔτσι, μὲ μὴς, πάθει καὶ γίνονται διάφανα. Θὰ γίνονται καὶ τῆς δικῆς μας τῆς ἀββόστιας, πού εἶναι φρόνιμο καὶ γερό παιδί».

Μὰ ὁ Ἀντρέας, πού μὲ τὴν κανονικάδα του τὰ ἔθελε ἀμέσως ὅλα τέλεια, πού ἴσως καὶ μετάνιωνε πάντα γιὰ τὰ προηγουμένα του τὰ χασμῆρια μὲ τὴν

— «Είμαι κάλφας, τοῦ ἀποκρίνεται ὁ ἅγιος, καὶ χτίζω παλάτια.»

— «Μὲ τὴν ὥρᾳ σου μᾶς ἔρθες. Μοῦ χρειάζε-
ται ἴσια ἴσια ἓνα παλάτι. Νὰ μοῦ τὸ χτίσης.»

— «Μπράβο, τοῦ λέει ὁ ἀπόστολος. Σοῦ τὸ
τάξω.»

Καὶ ὁ καλὸς ὁ ἀπόστολος τρέχει στὶς πολιτεῖες
καὶ στὰ χωριά, πιάνει τὶς ὁμιλίες μὲ τοὺς φτω-
χοὺς καὶ τοὺς παθιασμένους, παρηγορεῖ τὸν ἕναν,
στὸν ἄλλον δίνει θάρρος, μὲ τὴ γλώσσᾳ τοὺς ἐν-
νοεῖται ὅλα τοὺς τὰ λείει, γιὰ τὴν ἐκείνην τὰ πο-
στολικά, τὴ γλώσσᾳ τοῦ λαοῦ μιλοῦσαν, καὶ σπέρ-
νει σπέρνει ὁ ἀπόστολος παντοῦ τὸ λόγο ποὺ οἱ
ψυχὲς τὸν διψοῦνε.

Ἦτοτε ἀπὸ ἓνα χρόνο—νὰ ποῦμε καὶ τοῦ στρα-
βοῦ τὸ δίκιο, ἓνα χρόνο τὸν ἄφησε ἡσυχῶ—παρουσιάζ-
εται ὁ ἄρχοντας καὶ τοῦ κάνει·

— «Τὸ παλάτι μοῦ τῷ χτίσεις;»

— «Ἀμὲ, πῶς νὰ μὴ σοῦ τὸ χτίσω;»

— «Καὶ ποῦ εἶναι, νὰ τὸ δῶ;»

— «Νὰ τὸ δῆς, ἄρχοντά μου; Γιὰ νὰ δῆς τὸ
παλάτι ποῦ σοῦ ἔχτισα, πρέπει πρῶτα νὰ πεθάνῃς!»

Φαντάζεστε τί ἔκαμε ὁ ἄρχοντας, ἕνα τᾶκου-
σε. Στὴ φυλακὴ τὸν ἔβαλε τὸν ἀπόστολο, ἐπειδὴ
τοῦ ἔλειπε ὑποθέτω ἡ καλοσύνη ποὺ εἶπαμε.

Καὶ τὸ συμπέρασμα ποῖο εἶναι; Εἶναι τάχα
πῶς πρέπει νὰ πεθάνουμε, γιὰ νὰ δοῦμε λυμένο
τὸ ζήτημα; Ὁ Θεὸς νὰ φυλάξῃ. Πρέπει ξεναντίας
νὰ λυθῇ, γιὰ νὰ μὴν πεθάνῃ τὸ ἔθνος. Τὸ συμπέ-
ρασμα εἶναι πῶς δὲν πρέπει νὰ φυλακίζουμε τὴν
ἀλήθειαν, γιὰ νὰ φωτίσῃ αὐτὴ τὸ μέλλο μας.

Παρίσι, 22 τοῦ Μάρτη 1907.

ΨΥΧΑΡΗΣ.

ΣΑΒΑΤΟΒΡΑΔΑ

Πάντα σὲ πέλαι ἀνοιχτά...

ΕΡΜΟΝΑΣ

Πάντα μαζί σου θὰν τὰ περῶν πιά τὰ Σαβατό-
βραδο. Πάντα. Πάει, τὰποφάσισα. Θὰν τὰ ζῶ μαζί
σου—κι ἂς εἶσαι μακριά μου κι ἂς μᾶς χωρίζουνε
βουνὰ καὶ πέλαια. Τὸ κορμὶ σου τὸ βεργόλιγνο δὲν
τὸ βλέπω, ἡ φεγγερὴ σου θωριά δὲν ἀστράφτει στὴ
λεύτερη μοναξιά μου νὰ μοῦ χλωμιάνει τὸ τρεμουλό-
φωτο κερί—μὰ τί μὲ νοιάζει; Μαζί μου εἶσαι πάν-
τα, πλάι μου, ἀφοῦ ἡ γαλήνῃ ψυχὴ σου, τῆς τρικυ-

μισμένης ψυχῆς μου ἡ ἀδερφοῦλα ἡ μονάκριβη,
πάντα μὲ συντροφεύει, πάντα μοῦ ἀπαλοχαιδεύει τὴν
ταξιδιόχαρῃ σκέψη μου.

Καὶ σὲ κραῶ ἡ γῆ σου—γιατὶ ταυριάζει σου τὸ-
νομα. Κι ἀνοίγω κουβέντες μαζί σου. Ἀτέλειωτες καὶ
σιγαλὲς σὰν τὴν ψιλοβοροχούλα ποὺ σιγαλοτραγουδάει
ὅξω στὸ δρόμο, τοῦτη τὴ σιγμῇ, τὴν παραδεισένια
σερνεάδα τῆς.

*

Σ' ἤβρα, ψυχῇ, στὸ πλάι μου.... Τωραδὰ μό-
λις ἔκλεισα τὸ λατρεμένο μας ποιητὴ. Ταξιδεύοντας
κ' οἱ δύο μας γιὰ ὄρες σὲ δειρενιτὲς Κολχίδες μὲ
τὴ σιδεροσιθῶν «Ἀργῶν» του, ἀράξαμε σὲ λιμάνι
ποῦ λαχταρούσαμε. Στὸ λιμάνι τῆς θείας Τέχνης,
τῆς κοσμοκυβερνήτριας. Βόηθα νὰ ρήξουμε τὴν ἄρ-
κουρα. Κι ἂς μέινουμε ὅω νὰ γευτοῦμε τὶς ἀνιστό-
ρητες χαρὲς τῆς μεγάλης ζωῆς, τῆς ζωῆς τοῦ Ὁ-
νείρου. Τραγουδώντας τὸμορφο τραγούδι

Καὶ βλέπω ἀγάλια ἀγάλια μπροστά μου νὰ περᾷ
ὁ κόσμος τῶν ὀνείρων μὲ τὰ χρυσὰ φτερά

ἂς μέινουμε ὅω ὅσο νὰ λαλήσῃ τὸν ἴδιον κι ὅσο νὰ
σιγάσῃ ὁ ἥλιος τῆς Κυριακῆς ποὺ σκορπίζει τὰ ὀ-
νειρα τοῦ Σαβατόβραδου.

*

Ἄν εἴσουν κοντά μου δὲ θὰ μπορούσα νὰ σοῦ
μιλήσω ἔτσι. Θὰ σαποῦσα ἡ θάραδρα λόγια δίχως
νόημα. Καὶ οὐ τὸ ἴδιο. Μὰ μέσα ἀπὸ τὴ συγγραφί-
κη σιωπὴ μας καὶ μέσα ἀπὸ τὰ μουχλιασμένα λό-
για μας θὰ ἐξέβαινε κάποια γλυκιὰ φωνὴ ποὺ ἀδιάκοπα
θὰ φλυαροῦσε καὶ ποὺ θὰν τὴν ἀκούγαμε μοναχὰ οἱ
δύο μας—κι ἂς βρισκόνησαν καὶ χίλιοι ἀκόμα γύ-
ρω μας. Πόσες κουβέντες τέτιες δὲν εἶπαμε ἴσαμε
τώρα, ἔχοντας μὲ ξανθὸ κερί σφραγισμένα τὰ χεί-
λια μας!

*

Τώρα εἶμαι λεύτερος ποῦμαι μόνος—καὶ οὐ μα-
ζί μου. Ἀχ, καὶ νῆταν νὰν τὴ χαιρόμουνα σ' ὅλη
τὴ ζωὴ μου μὴ τέτια λευτεριά καὶ μὴ τέτια μονα-
ξιά—μὲ τὴ συντροφιά σου. Ἐλα, ἡ γῆ σου, ἔλα, ἀ-
δερφοῦλα μου. Ἐλα τὰ Σαβατόβραδα νὰ μοῦ τὴ χα-
ρίσεις αὐτὴ τὴ μοναξιά. Κι ἂ σ' ἀρέσουνε τὰ ταξί-
δια, ἔνοια σου. Πάντα σὲ πέλαι ἀνοιχτά, πάντα σ'
ἀζύγατες Κολχίδες σ' ἀρμενίζουμε. Ἡ Ἀργὼ δική
μας εἶναι.

Ηαῖθια, 24.3.907.

ΙΕΙΟΝΑΣ

Κατινούλα, γιὰ τὴν ἀργῆτα τὴν ἀφάνταστη, θυμή-
θηκε πῶς τὸ κάτω κάτω, πρὶν ἀπὸ τὸ χειρουργεῖν
δὲν τῆς πονοῦσε μονάχα τὸ νεφρὶ, κ' ἡ φούσκα τῆς
ἀκόμη βρισκότανε σὲ ἀρχμὴν κατάστασιν. Πρακτά-
λεσε λοιπὸν τὸ γιὰτρὸ νὰ φροντίσῃ καὶ γιὰ τὴ φού-
σκα τῆς τελεφατῆς μέρες ποὺ θάμνησκε ἡ Κατινού-
λα στὴν Κλινικὴ. Κι ἀλήθεια, τῆς εἴκοσι ἐννιά τοῦ
Σταθροῦ, ἔρχισε ὁ κ. Σεβιλᾶς νὰ τῆς δῇ ἀπὸ μὴ
σταλαξιά νιτρικὸ ἔργου στὴ φούσκα.

— «Ἐπρεπε νῆναι ὅω, ἔλεγε τῆς Κατινούλας ὁ
γιατρός, ἐνῶ φώναζε ἡ δύστυχη, ἔπρεπε νῆναι στὴ
θέση σου ὁ προκομένος σου ὁ ἀφέντης, ὁ κ. καθηγη-
τῆς, νὰ δοῦμε ἀνίσως γυρέψῃ καὶ γιὰ λόγου του
μὴ σταλαξιά νιτράτο χυμένη στὴ φουσκίτσα τους.

Καὶ τότες βάσανο φοβερὸ οἱ σταλαξίαι. Ὡστό-
σο ἡ φούσκα τῆς κατὶ θὰ εἶχε, τὴ μολόγαιε καὶ ὁ
γιατρός, ἀφοῦ βγαίνανε σωρὸ σωρὸ σφαιρίτσες αἷμα,
τὴν ἄλλη μέρα ὅμως τὸ νερὸ διαμάντι, μόνον ποὺ τῆς
προξενοῦσε καὶ πάλι λιγάνι ἀκράτεια περαστική.
Τὴν τέταρτη καὶ τελεφατῆα σταλαξιά τὴν κάμανε
τῆς Κατινούλας τῆς πέντε τοῦ Ἁθ. Δημήτρη. Μὰ
δὲν τοῦ ἄρεζε μήτε τοῦ κ. Σεβιλᾶ τὸ παιγνίδι.

— «Τὴ φούσκα, παράγγειλε, νὰ μοῦ τὴν ἀφίνε-
τε ἡρυχῇ. Νὰ μὴ μοῦ τὴν πασπατέτετε στὰ Πα-

ρίσια. Ἐτσι, ἔτσι καὶ σφύρνει.»

Ὁ πόθος τῆς Κατινούλας εἶτανε νὰ σφαλοῖξῃ
πιά ἡ πληγὴ τῆς, νὰ πᾶν νὰ κάμῃ κ' ἓνα γύρο τὸ
παιδί στὸ Χαμνοκόρφι, νὰ τὴν καμαρώσῃ ὁ κόσμος,
ποῦ γλύτωσε, νὰ χαρῇ καὶ τὸ ξοχικὸ τους τάγαπη
μένο, προτοῦ γυρίσουνε στὸ Παρίσι. Μὰ δὲν τόφερε
ἡ τύχη. Τῆς εἴκοσι ἔξη τοῦ Σταθροῦ, ὁ καλὸς μας
ὁ Σεβιλᾶς τῆς εἶπε πῶς στὰ τέλια τοῦ μήνα σίγουρο
καὶ θὰ σφαλοῖξῃ. Δὲ σφαλοῖξε. Πάντα καὶ πάντα
ἐθαζέετο λίγο ἐμπυο, ὑποθέτω ἐπειδὴ δὲ θὰ ξερᾶθηκε
τὸ κομμάτι ἀπὸ τὸν οὐρητῆρα ποὺ τῆς εἶχε ἀπομεί-
νει, στὴ φούσκα κολλητὰ καὶ κάτω στὸ καναλάκι
τῆς πληγῆς. Τί παρᾶξενό κιόλας νὰ μὴν ξεραθῇ τι-
τοια πληγὴ, μὲ τὴ σαπίλα ποὺ εἶχε μέσα; Ὁ γι-
ατρός, τὸ πρῶτ' οὗ βγῆκε ἡ Κατινούλα στὸ ταξίδι,
ἀναγκάστηκε νὰ τῆς δῇ τὴν πληγὴ μὲ μπαμποῦνι
καὶ κολλόδιον γύρο γύρο. Διόρισε, νὰ τὴν ἀλλαξοδε-
νουνε μονάχα στὸ Παρίσι, χωρὶς πλοσίματα στὴν
πληγὴ, ὥσπου νὰ σφαλοῖξῃ.

Ἐνοεῖται, τὸ ταξίδι ἐφκολα δὲν ἔγινε, ὅχι ὅμως
ἐκείνης τῆς Κατινούλας, παρὰ ἐκείνης τοῦ περιφη-
μου τοῦ σταθμάρχου, ποὺ ἔπασκε ἀπὸ ἄλλη ἀβέβω-
στια, δηλαδὴ ἀπὸ πείσμα. Χρειάστηκε ὁ Ἀντρέας
νὰ γράψῃ δύο γράμματα στὸ σταθμάρχον τὸ θυμω-

Ο ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΣ ΠΟΝΟΣ

Περπατούσαμε μοναχοὶ στὸ σκοτάδι. Περπα-
τούσαμε, κρατημένοι σφιχτὰ ἀπ' τὰ χέρια, ἐγὼ καὶ
ὁ ἄλλος. Μονάχα ἐμεῖς περπατούσαμε στὴ μαύρη
πεδιάδα. Τίποτε ἄλλο. Τὰ μεγὰλα βουνὰ ἀκίνητα
μᾶς ἔζωναν τριγύρω. Βαρειὰ σύννεφα εἶταν σταμα-
τημένα ἀπάνω ἀπ' τὸ κεφάλι μας. Τὰ ψηλὰ δέντρα,
ἀνάρηα—ἀνάρηα, ἔστεκαν ἀσάλευτα μέσα στὸν ἀτρε-
μον αἶρα. Περπατούσαμε καὶ δὲν ξέραμε ποῦ πᾶμε.

— Ποῦ πᾶμε; ρώτησα μὲ πνιγμένη φωνή.

— Δὲν ξέρω ποῦ πᾶμε, μοῦ εἶπ' ὁ ἄλλος. Ἡ
καρδιά μου χτυπάει δυνατὰ...

Ἦτοτε σταματήσαμε. Δὲν μπορούσαμε νὰ πᾶ-
με μπροστά. Τὰ πόδια μας καρφώθηκαν στὸ χῶμα.
Μὲ τὰ βαρεῖα βουνὰ, μὲ τὰ μεγὰλα δένδρα, μὲ τὰ
μαῦρα σύννεφα, μέινουμε ἀκίνητοι.

— Τὰ χέρια σου τρέμουν! μοῦ εἶπε ὁ ἄλλος.

— Καὶ τὰ δικά σου.

— Ποῦ εἵμαστε;

— Δὲν ξέρω.

— Δὲν ἀκούς;

— Ἀκούω.

Τί εἶτανε αὐτὸ ποὺ ἔκουα μὲς στὸ σκοτάδι;
Αὐτὸ μᾶς ἔκανε νὰ τρέμουμε. Ἕνας θρῆνος πλατὺς
ἀνέβαινε ἀπ' τὴ γῆ. Ὁ θρῆνος ἐγείμιζε τὸν κάμπο,
τὸν οὐρανὸ. τὸν αἶρα. Τρυποῦσε τὰ βαρεῖα σύννεφα
κ' ἔδωκε ἀπάνω. Πλημμυροῦσε ὅλη τὴν πλάση, ζυ-
μωμένος μὲ τὸ σκοτάδι.

— Ἐμπρός, εἶπα στὸν ἄλλον. Προχώρησε νὰ
φύγουμε. Τρέμω. Ἀκούς τί σοῦ λέω;

— Δὲν μπορῶ νὰ προχωρήσω, μοῦ εἶπ' ὁ ἄλλος.
Κάτι τι μοῦ καρφώνει τὰ πόδια μου. Τράβηξέ με.

— Δὲν μπορῶ οὔτ' ἐγώ. Τὰ πόδια μου εἶναι
κολλημένα στὸ χῶμα...

Στεκόμαστε ἀσάλευτα. Τὰ νύχια μου εἶχανε
μπῆ στὰ κρέατά του. Ἐνοιωθὰ τὰ νύχια του ποὺ
σχίζανε τὸ κρέας μου.

— Μὴ μ' ἀφίνης.

— Σὲ κρατῶ. Σφίξε μου τὸ χέρι.

Τὸ αἷμα ἔτρεχε θερμὸ ἀπ' τὰ χέρια μας.

Ὁ θρῆνος ἐγείμιζε τὸ σκοτάδι.

— Ὁ αἶρας τρέμει. τοῦ εἶπα. Νιώθεις τὸν
αἶρα ποὺ τρέμει τώρα;

— Ναι. Καὶ τὰ δέντρα. Βλέπεις τὰ δέντρα;

— Τὰ βλέπω. Καὶ τὰ σύννεφα ἀπάνω.

— Καὶ τὰ σύννεφα, Θεέ μου!

Μένο, νὰ τοῦ στείλῃ τρεῖς τελεγράμους, τρεῖς τελε-
γράμους καὶ δύο γραμμὰτα στὸ σταθμάρχον τοῦ
Πλ... νὰ συντάξῃ μακρυνὸν τελεγράφο στὸ κατα-
στημα τῆς Ἐταιρίας στὸ Παρίσι, νὰ βάλῃ σ' ἐνέρ-
γεια τὸ νομάρχον τοῦ Α... νὰ ἐνεργήσῃ στὸ Παρίσι
κ' ἡ Ἄννα, γιὰ νὰ τοὺς παραχωρηθῇ ἓνα χωρίσιμα
τοῦ βαγονιοῦ φυλαγμένο γι' ἀρτοὺς καὶ ποὺ νὰ μὴν
υπαίνῃ κανέναν. Μὴ ἀλλή δυσκολία, ἐπειδὴ βλέπεις,
εἶχανε τρεῖς μπιλλίετα, τὸ χωρίσιμα τέσσερις θέσεις,
καὶ τοὺς μνηοῦσε ὁ σταθμάρχον τοῦ Μπ... πῶς ἔ-
πρεπε νὰ πάρουνε καὶ τέταρτο μπιλλίετο, εἰδεμὴ
ποῦ δικαίωμα; Ὁ Ἀντρέας, φυσικὰ, ζήτησε τὴ
χάρη γιὰ τὴν ἀβέβωστη. Δὲ βεβαίως. Ὁ κανονισμὸς
δὲ χωρατέβει, κι ἂς ἀβέβωστη ὁ ἄθρωπος. Ἡ ἀλή-
θεια εἶναι ποὺ ἔφταιγε ἡ Ἐταιρία γιὰ τὸ περίφημο
ταξίδι τῶν τεσσάρων τοῦ Σταθροῦ, παρκαπνέθηκε δυ-
νατὰ ὁ Ἀντρέας μὲς στὸ σταθμὸ τοῦ Μπ... ὅπως
ξέρουμε, καὶ τώρα ἔβρισκε τὴν ἀνταμοιβή του. Σω-
στὸ νὰ προστέσουμε πῶς ὕστερις ἀπὸ τὴν ἀλληλογρα-
φία τὴν ἀπαντᾷ—κι ἀφοῦ τοὺς τελεγράφησε πῶς
τοὺς ἀφίνει τὴν ἐρτύνῃ, ἐν τύχῃ τίποτις, τοῦ παρα-
χωρήθηκε τὸ χωρίσιμα. Μὴ σπάνης τὸ κεφάλι σου νὰ
γυρέθῃς τάξῃ στὸν κόσμον.

Δὲ φαντάζεται κανεὶς τὴ χαρὰ τῆς Κατινούλας,